

Kâinata her zaman mana-yı harfî cihetinden mi bakmalıyız, mana-yı ismî olarak bakmazsak, ilim-fen nasıl gelişir?

Evvela, kâinata ve hâdiselere **mana-yı harfî**, yani Allah'ın bir eseri, bir sanatı olarak bakmak, katiyen gelişmeye ve ilme zıt bir durum değildir. Tam aksine bu bakış açısı insanı ilme ve tekniğe teşvik eden manevî bir dinamiktir. Zira ilim Allah'ın harika eserlerini tetkik eden ve ondaki latif ve gizli noktaları açığa çıkaran bir vasıtaadır. Bu sebeple ilim ne kadar terakki ederse, Allah'ın sanat eserlerinin anlaşılmasına o kadar hizmet etmiş, Allah'ın isim ve sıfatlarını insanlığa ilan ve izhar etmiş olur.

İkincisi, her bir fen Allah'ın bir ismine dayanmaktadır. Dünya bir mektep ve fakülte gibidir. Öyle ise fen ilimleri ne kadar terakki ve tekemmül ederse dayandığı ismin tecellilerine o nispette daha geniş bir ayna olur.

Mesela, tıp ilmi Allah'ın **Şafi** ismine bakan ve dayanan bir mektep ve fakülte gibidir. Ne kadar gelişse o kadar **Şafi** ismine hizmet etmiş olur.

Üçüncüsü, **mana-yı harfi** ve ismi tabirleri insanın kalp ve akıl dünyasına ait kavramlardır. Bilimsel metotların alanına girmiyor ki, onunla rakip ya da hasım olsun. Bir doktor, hastasını incelerken, şu ayette şu tahlil; bu hadiste bu teşhis var demiyor, tıbbın kurallarına göre hareket ediyor. **Mana-yı harfi** ile bakan doktorun buradaki tek farkı, bilimsel verileri ayetin manevi verileri ile birleştirip tefekkür etmesidir. Yoksa bilimsel verileri bir kenara atıp tamamen ayetle meşgul olmak demek değildir.

Dördüncüsü, "**bilim ve din çatışır**" fikri tamamen köhnemiş pozitivist bilim felsefesinin tezidir. İslam inancı hiçbir zaman bilime ve bilim adamına ters ve menfi bakmamıştır. Tam aksine bilime ve bilim adamına dailik edip (onu koruyup / destekleyip) teşvik etmiştir.

Ama (tahrif edilmiş) Hristiyan teolojisinde skolastik bir anlayış hakim olduğu için, bilimi ve bilim adamını daima ezmiş ve engellemeye çalışmıştır. Zaten pozitivist felsefe bu dogmacı Hristiyanlığa karşı bir tepki olarak doğmuştur. Hristiyanlık ile İslam dinini aynı kefeye koymak ve sonrada "**İslam da bilime menfi bakıyor.**" demek, tam bir cehalet ve vicdansızlık olur.